

УДК 811.112.2'81'37

ТОПОНІМИ ЯК КОМПОНЕНТ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Олена АРДЕЛЯН (Кіровоград, Україна)

У статті розглядаються топоніми у складі фразеологічних одиниць. Надається класифікація топонімів за класами та видами. Матеріал дослідження складають фразеологічні одиниці, отримані з перекладних фразеологічних словників англійської мови.

Ключові слова: топоніми, класи та види топонімів, фразеологічні одиниці.

The article deals with the pressing problems which are typical for study of English phraseological units with an onomastic component. The analysis has defined the mechanisms of toponyms (place-names) recomprehension as phraseological units' components. The system relations in the sphere of English phraseological units with toponymastic component has been studied.

Key words: phraseological unit, toponyms (place-names), toponymastic component.

Вагоме місце в дослідженні складу фразеологічних одиниць займають топоніми, які є невід'ємним компонентом смислової та структурної організації фразеологічних одиниць. Вони виконують своє основне призначення – ідентифікують об'єкти дійсності.

Проблеми топонімічної номінації знаходяться в руслі проблем мовного позначення ландшафтного простору – простору земної поверхні, її рельєфу, що був створений природою і добудований чи змінений людиною. Місця, на думку К. Норберга-Шульца, це головні елементи життєвого простору, “це центри або цілі, через які ми виражаємо значущі події нашого існування, але вони також і пункти відліку, від яких ми орієнтуємо себе та пізнаємо наше оточення, це ж стосується і місць, які ми тільки очікуємо побачити” [6, с. 272].

У мові поняття “місце” реалізується перш за все за допомогою географічної загальної лексики, географічних термінів, які описують поверхню Землі завдяки докладним та різноманітним характеристикам. В додаток до географічних апелятивів мова виробляє систему власних імен, які індивідуалізують та називають об'єкти, які є найбільш значущими для духовно-практичної діяльності людини.

У мовній системі топонім наділено специфічними функціями, які зумовлені його загальнономовним вживанням: це функція локації – указання на місце; індексації – виділення окремого із ряду однотипних, однопорядкових об'єктів; найменування – називання, що індивідуалізує. Триєдність цих складників утворює функціональну семантику знака. Від особливостей її утілення у номінативних процесах залежить характер і результат номінативних дій.

Н. В. Подольська в „Словаре русской ономастической терминологии” (1978) основну увагу звертає на структурування ономастичного простору на підставі співвіднесення номінацій з особливостями іменованих об'єктів. Ономастичний простір будучи комплексом власних імен усіх розрядів, які використовуються даним народом у даний період часу будується на реальних та вигаданих іменах. Тож, оніми можливо поділити на *реаліоніми* та *міфоніми*. Реаліоніми як імена реальних об'єктів можливо поділити на дві групи: 1) імена зони космічного простору та 2) імена зони земного простору. Серед реаліонімів другої групи є такі розряди онімів: *топоніми*, *анемоніми*, *ергоніми*, *ідеоніми*, *хремадоніми*, *хрононіми*, *біоніми*. Топоніми поділяються на класи: 1) *ороніми*, 2) *хороніми*, 3) *урбаноніми*, 4) *ойконіми*, 5) *гідроніми*, 6) *гелеоніми* та 7) *дромоніми*. В свою чергу, деякі з них поділяються на види, так хороніми: *адміністративні*, *міські*, *природні*; урбаноніми: *агороніми*, *хороніми*, *годоніми*; ойконіми: *комоніми*, *астіоніми*; та гідроніми: *потамоніми*, *лімоніми*, *океаноніми*, *пелагоніми*. Слід зазначити, що міські хороніми є видом хоронімів та видом урбанонімів [4, с. 13-14].

Беручи до уваги класифікацію топонімів Н. В. Подольської, ми розглянули ороніми, хороніми (адміністративні, міські, природні), урбаноніми (агороніми, годоніми), ойконіми (комоніми, астіоніми) та гідроніми (потамоніми, океаноніми), які є компонентами фразеологічних одиниць в англійській мові.

1. Ороніми: *the Islands of the Blessed / Blest* – “острови блажених” (уявні острови – сховище праведників після смерті) [етим. міф.; лат. *Insulae divites*] [1, с. 412]; *pile Ossa on Pelion* – книжн. без потреби ускладнювати; займатися безплідним ділом [етим. лат. с греч. *imponere Pelio Ossam*; в давньогрецькому міфі розповідається про спробу гігантів вилізти на небо, поставивши гору Осса на гору Пеліон] [1, с. 556]; *between Scylla and Charybdis* – між Сциллою і Харибдою, у безвихідному становищі; = між двох вогнів [етим. міф.] [1, с. 663]; *catch a Tartar / tartar* – 1) зустріти супротивника не по силах; отримати рішучий опір; 2) взяти за дружину сушу фурію, мегеру [1, с. 746].

2. Хороніми.

2.1 Адміністративні хороніми: *be off for / go to Bedfordshire / Bedford* розм. жарт. йти, лягати спати [*Bedfordshire* – назва уявного графства, що утворилося від слова *bed* – постіль] [1, с. 74]; *California blankets* – амер. жарг. “каліфорнійські одіяла” (газети, якими вкриваються безробітні, коли ночують в парках) [1, с. 87]; *grin like a Cheshire cat* – усміхатися на весь рот [вираз отримав особливу популярність завдяки книзі Л. Керролла “Аліса в країні чудес”] [1, с. 133]; *carry coals to Newcastle* – “возити вугілля в Ньюкасл”, возити що-небудь туди, де цього і так достатньо (пор.

їхати в Тулу зі своїм самоваром) [Ньюкасл – центр англійської вугільної промисловості] [1, с. 156]; *a Kentucky colonel* – амер. “полковник із Кентуккі” (неофіційне звання, що присвоюється як почесне цивільним громадянам у Кентуккі) [1, с. 161]; *Hail Columbia* – амер. жарг. прочухан, нагінка [1, с. 164]; *a Norfolk dumpling* – рідк. товстун (про жителя графства Норфолк) [1, с. 229]; *Kentish fire* – рідк. 1) гул несхвалення, бурхливе вираження аудиторією свого несхвалення чи нетерпіння; обструкція [вираз виникнув у зв’язку з проведенням в Кенті у 1828-1829 рр. гучних зборів, які були направлені проти Catholic Relief Bill] [1, с. 278]; *accept / apply for the Chiltern Hundreds* – парл. складати з себе повноваження члену парламенту [*Chiltern Hundreds* – Чілтернські округа (у графствах Оксфордшир та Бакінгемшир), де у XVIII ст. було засновано спеціальне управління (*Stewardship of the Chiltern Hundreds*) із боротьби з багаточисельними разбійниками. За законом 1707 р. управляючий Чілтернськими округами не міг бути членом парламенту. У 1750 р. посада управляючого була скасована, але до сих пір існує звичай, за яким член парламенту, який нічим не скомпрометував себе, може скласти повноваження тільки в тому випадку, якщо за особистим проханням він призначений на номінальну посаду управляючого Чілтернськими округами] [1, с. 405]; *from Maine to California* – амер. “від штату Мен до Каліфорнії”, з одного кінця США до другого [1, с. 476]; *I'm from Missouri; you've got to show me* – амер. розм. = словам не повірю, надайте докази [з промови конгресмена від штату Місури Вілларда Д. Вандайвера, зробленою ним у 1892 р.] [1, с. 509]; *Attic salt* – книж. “атична сіль”, витончена дотепність [етим. лат. sal Atticum. Древньогрецька область Атіка славилася дотепністю своїх мешканців] [1, с. 655]; *the Pierian spring* – книж. знання; натхнення [Піерія – область у Північній Фесалії, яку вважали у стародавні часи місцем мешкання муз] [1, с. 710]; *the Creole / Pelican State* – амер. “креольський штат / штат пеліканів” (прізвисько штату Луїзіана) [частину населення цього штату складають креоли – нащадки французів та іспанців] [1, с. 716]; *something is rotten in the State of Denmark* – “підгнило щось у Данському королівстві”; = рос. какая-то скверна завелась [шекспірівський вираз, W. Shakespeare, ‘Hamlet’, act. I, sc. 4] [1, с. 718]; *the Succession States* – іст. держави, які утворилися після розпаду Австро-Угорщини (на основі Версальського договору) [1, с. 718]; *Norfolk turkey* – мешканець Норфолка [3, с. 790]; *Siamese twins* – сіамські близнюки (про людей, які пов’язані тісно дружбаю, завжди нерозлучні, чи про тісно пов’язані явища) (до 1939 р. Сіам – назва Тайланду) [1, с. 783]; *the Wizard of the North* – “північний чародій” (прізвисько В.Скотта) [1, с. 829]; *come / put Yorkshire over smb.* – рідк. обдурити, обманути, ошукати кого-небудь [хитрощі йоркширців увійшли до прислів’я] [1, с. 844].

2.2 Міські хороніми: *go out / go through / shoot through like a Bondi (tram)* – австрал. рідк. поспішно піти, утекти [натяк на трамваї, які швидко їдуть в напрямку Бонді, передмістя Сіднею] [1, с. 96]; *a Bronx cheer* – амер. прост. цмокання язиком, звук подібний хрюканню, який виражає презирство, несхвалення (зазв. ужив. з дієсловом to give) [1, с. 144]; *the battle of Waterloo was won on the playing fields of Eton* – “битва під Ватерлоо була виграна на спортивних площадках Ітона”, тоб-то слава Англії кується у закритих учбових закладах Кун, с. 68; англ. *the Newgate Calendar* – іст. довідник Ньюгейтської тюрми (з даними про ув’язнених в ній злочинців) [1, с. 120]; *Colney Hatch* – 1) психіатрична лікарня, будинок для божевільних [на ймення села у графстві Мідлсекс, де у 1851 р. була відкрита божевільня] 2) божевільня, психічне захворювання [1, с. 161]; *an Eton crop* – дамська стрижка “як хлопчик” [1, с. 186]; *like the devil looking over Lincoln* – рідк. “як диявол, який дивиться на Лінкольнський собор”, тоб-то похмуро, злобно, із осудом [1, с. 210]; *the heart of Mid-Lothian* – іст. “единбургська темниця” (прізвисько тюрми в Единбурзі, яку було зруйновано у 1817 р.) [букв. серце графства Мідлотіан] [1, с. 374]; *Oxford mixture* – темно-сіра тканина [1, с. 510]; *Newgate frill / fringe* – заст. бакенбарди й борода, які облямовують лице; «шкіперська» борідка [жарт. натяк на петлю, яку наділи на присудженого до повішання; Newgate – назва стародавньої тюрми у Лондоні, яка стала загальною] [1, с. 533]; *be born within the sound of Bow(-)bells* – народитися у Лондоні [у центрі Лондону знаходиться відома своїм дзвіном церква Сент-Марі-ле-Боу (St. Mary-le-Bow)] [1, с. 704]; *Tom o'Bedlam* – заст. “Том із Бедламу”, божевільний, безумний [прізвисько божевільних, яких відпускали із Бедламу, лондонського будинку для божевільних, просити милостиню] [1, с. 769].

2.3 Природні хороніми: *from Dan to Beersheba* – від Дана до Вирсавії, від одного кінця країни до іншого; повсюди, скрізь [етим. бібл.] [1, с. 195]; *from John o'Groat's to Land's End / from Land's End to John o'Groat's* – з півночі до півдня / з півдня до півночі Англії, з одного кінця країни до іншого [Джон-о’Гротс – крайня північна точка Великобританії, названа на ймення Яна

Грота, вихідця з Голландії, який оселився на північному краю Шотландії при Іакові IV (1473-1513)] [1, с. 417].

3. Урбаноніми.

3.1 Агороніми: *talk Billingsgate* – розм. сваритися як базарна торгівка [*Billingsgate* – назва великого рибного базару в Лондоні] [1, с. 82].

3.3 Годоніми: *take smb. to Banbury Cross* – заст. качати дитину на коліні (Ch. Dickens, ‘*Dombey and Son*’, ch. VI) [1, с. 186]; *a Grab-street hack* рідк. найманий писака, літературний поденник, борзописець [*Grub-street* вулиця у Лондоні, де жила злиденна літературна богема у XVIII ст.] [1, с. 341]; *the old lady in / of Threadneedle Street* – жарт. “стара леді з Треднідл-стріт”, Англійський банк [вираз зобов’язаний своїм походженням карикатурі, на якій прем’єр-міністр Уільям Пітт Молодший намагається заволодіти золотом старої леді, яка сидить на запертій скрині. Гроші були потрібні Пітту для війни з Наполеоном. Підпис під карикатурою говорив: *Political Ravishment, or The Old Lady of Threadneedle Street in Danger!*] [1, с. 433]; *Coronation Street* – вулиця, населена робітниками [за назвою серії телепередач про мешканців вулиці у робочому районі на півночі Англії] [1, с. 730]; *Downing Street* – англійський уряд [на Даунінг-стріт в Лондоні розміщується офіційна резиденція прем’єр-міністра та міністерство іноземних справ] [1, с. 730]; *in / on Easy Street / easy street* – розм. достаток, багатство [1, с. 730]; *Fleet Street* – англійська преса [на Флітстріт у Лондоні розміщуються редакції найбільших газет] [1, с. 730]; *Grub Street* – компільатори, писакі [за назвою вулиці в Лондоні, на якій у XVI-XVIII ст. жили представники злиденної літературної богеми] [1, с. 730]; *Haley Street* – лікарі, медичний світ [на Харлі-стріт в Лондоні живуть відомі лікарі] [1, с. 730]; *Lombard Street* – грошовий ринок, фінансовий центр [на Ломбард-стріт в лондонському Сіті знаходяться найбільші банки] [1, с. 730]; *Lombard Street to a china orange* – розм. ніяких сумнівів = рос. *Даю голову на отсечение* [1, с. 730]; *in Queen Street* – розм. погані справи, складності, неприємності (переважно фінансові) [за назвою уявної вулиці, населеної неспроможними боржниками] [1, с. 730]; *Throgmorton Street* – лондонська фондова біржа [біржа розташована на Трогмортон-стріт] [1, с. 730]; *Wall Street* – Уолл-стріт, американська фінансова олігархія [на Уолл-стріт в Нью-Йорку розташовані найбільші банки, фондова біржа і т.п.] [1, с. 730]; *the three tailors of Tooley Street* – невелика група людей, які проголошують себе представниками всього народу [за свідотством англійського політичного діяча Дж. Каннінга (G. Canninh, 1770-1827), троє кравців з вулиці Тулії звернулися до парламенту з петицією, яка починалася зі слів: *We the people of England...*] [1, с. 743].

4. Ойконіми.

4.1 Астіоніми: *balm in / of Gilead* – «галаадський бальзам», втіха, зцілення [етим. бібл.; бальзам, який нібито зцілював від усіх хвороб, готувався із соку чагарників, які росли на околицях Галаада] [1, с. 63]; *it bangs / beats Banagher* – ірл. розм. це перевершує все, це неймовірно, незбагнено; рос. *неслыханное дело, это ни на что не похоже*; не мати рівних собі [*Banagher* – місто в Ірландії, що стало символом “гнилого містечка”] [1, с. 63]; *the battle of Waterloo was won on the playing fields of Eton* – “битва під Ватерлоо була виграна на спортивних площадках Ітона”, тоб-то слава Англії кується у закритих учбових закладах [1, с. 68]; *the bird of Washington* розм. американський орел (державний герб США) [1, с. 83]; *bull of Bashan* – “васанський бик”, здорова, сильна людина з громовим голосом; = *труба ієрихонська* [етим. бібл.] [1, с. 113]; *speak / talk for / to Buncombe* – амер. політ. виступати нудно і довго = рос. *толочь воду в ступе* (з цього *buncombe / bunkum* тріскучі фрази, болтовня) [етим. «Словарь американизмов» Бартлетта: одного оратора, який виступав з довгою, нудною промовою, перервали, сказав йому, що немає сенсу продовжувати виступ, оскільки конгресмени покидають залу; на що той відповів: “Хай йдуть. Я говорю для Банкома.” Банком – містечко в північній Кароліні, яке цей оратор представляв у конгресі.] [1, с. 114]; *Brummagen button* – заст. фальшива монета (особ. мідна) [*Brummagen* викривлене *Birmingham*, де у XVII ст. підроблювали срібні монети у 4 пенса] (B. Show, “*The Intelligent Woman’s Guide to Socialism and Capitalism*”, ch. 50) [1, с. 118]; *go to Canossa* – книжк. “відправитися в Каноссу”, публічно покаятися, погодитися на принизливу капітуляцію [як германський імператор Генрих IV перед римським папою Григорієм VII в Каноссі в 1077 р.] [1, с. 124]; *Kilkenny cats* – смертельні вороги (“Кілкеннійські кішки”) (*fight like Kilkenny cats* – боротися до взаємного знищення, боротися не на життя, а на смерть) [вираз походить з легенди про жорстоку боротьбу між містами *Kilkenny* та *Irishtown* в XVII ст., яка призвела до їхнього занепаду] [1, с. 133]; *send smb. to Coventry* – бойкотувати будь-кого; зупинити спілкування збудь-ким; ігнорувати будь-кого [значення виразу можливо походить з книги Кларендона (E. H. Clarendon) ‘*The History of the Great Rebellion and Civil Wars in England*’, де

вказується, що під час англійської буржуазної революції у місті Ковентрі знаходилася тюрма, в якій утримувалися ссильні роялісти] [1, с. 181]; *a far cry* – 1) велика відстань [частина шотландської приказки *it is a far cry to Lochow*; цитата з В. Скотта “До Локо не докричаться”] [1, с. 187]; *New York('s) finest* – амер. ірон. “браві молодчики Нью-Йорку” (прізвисько нью-йоркських поліцейських) [1, с. 274]; *tell it not in Gath* – розм. нікому не розповідайте цю (печальну) новину, щоб вороги не раділи [етим. бібл.] [1, с. 307]; *a Roman holiday* – розваги за рахунок страждання інших, жорстока забава [в древньому Римі в святкові дні влаштовували бої гладіаторів] [1, с. 391]; *a Trojan horse* – троянський кінь, прихована небезпека; підливна, диверсійна діяльність (в країні, наміченій для захоплення) [етим. лат. *equus Trojanus*] [1, с. 399]; *Jeddard / Jedwood justice* – суд після розправи [вираз походить від назви шотландського прикордонного містечка Jedburgh, де вершили швидкий суд над бандитами та злодіями] [1, с. 421]; *the lady of Babylon / of Rome* презир. “вавілонська блудниця” (про римсько католицьку церкву, про папізм) [1, с. 432]; *a Philadelphia lawyer* – амер. винахідливий, дотепний юрист [1, с. 440]; *the lungs of London* – “легені Лондона” (сквери й парки Лондона та його околиць) [1, с. 474]; *a London particular* – розм. жарт. густий лондонський туман [вираз утворений Ч. Диккенсом, Ch. Dickens, ‘Bleak House’, ch. III] [1, с. 565]; *thou shalt see me at Philippi* – розм. ми ще зустрінемося (погроза) [при Філіппах у 42 р. до н.е. у двох битвах були розбиті Кассій і Брут; шекспіровський вираз] [1, с. 574]; *the Provisions of Oxford* – іст. «оксфордські провізії» [конституція, розроблена зібравшимся в Оксфорді у 1258 р. баронським «скаженим» парламентом, яким керував крупний феодал Сімон де Монфор; ця конституція ставила короля під постійний контроль баронів] [1, с. 606]; *Auld Reekie* – шотл. “стара копилка” (жартівлива назва міста Единбурга) [1, с. 625]; *all roads lead to Rome* – прик. *Всі дороги ведуть до Риму* [1, с. 636]; *do at / in Rome as the Romans do (when at Rome, do as the Romans do; when you are at Rome, do as Rome does)* прик. = рос. *С волками жити – по-волчьи вить; В чужой монастырь со своим уставом не ходят* [*si fueris Romae, Romano vivito more* якщо знаходишся в Римі, то живи як римляни] [1, с. 640]; *fiddle while Rome burns / is burning* – розважатися під час народного лихоліття, займатися дрібницями перед серйозним лихом, рос. *Пир во время чумы* [римський імператор Нерон, який прославився своєю жорстокістю, грав на кіфарі та складав вірші, споглядаючи, як горить Рим, підпалений за його наказом] [1, с. 640]; *go over to Rome* – прийняти католицьку віру [1, с. 640]; *Rome was not built in a day* – прик. *Рим будувався не один день*; рос. *Не сразу Москва строилась* [етим. фр. *Rome ne fut pas faite toute en un jour* с лат.] [1, с. 640]; *Sodom and Gomorrah* – содом і гоморра, порочне, гріхове місце [етим. бібл.; Содом і Гоморра – древні міста, які погрузнули в розпусті та, за біблійним міфом, зазнали за це руйнування] [1, с. 700]; *the tower of Babel* – розм. вавілонське стовпотворіння; суміш мов; шум, суматоха [етим. бібл. Genesis XI, 4-9] [1, с. 774]; *(to work) like a Trojan* – 1) мужньо, доблесно, погеройськи [в “Іліаді” Гомера та “Енеїді” Вергілія оспівується мужність захисників Трої] 2) посилено, енергійно; рос. *Не покладая рук. Не жалея сил.* [1, с. 778]; *the vicar of Bray* – зневаж. безпринципна людина, ренегат, пристосуванець [на ймення полулегендарного вікарія XVI ст., який чотири рази змінював свою релігію та був два рази католиком і два рази протестантом] [1, с. 789]; *Scarborough warning* – заст. 1) розправа без суду, без попередження [можливо вираз виник у зв’язку з частими випадками розправи без суду над розбійниками в Скарборо у XVI ст.]; 2) попередження, зроблене за дуже короткий відрізок часу [1, с. 797]; *meet one's Waterloo* – бути розгромленим, зазнати кінцеву поразку [як Наполеон біля Ватерлоо] [1, с. 801]; *the whore of Babylon* – презир. вавілонська блудниця (про римсько-католицьку церкву) [етим. бібл.] [1, с. 820]; *the Mistress of the Adriatic* – іст. “володарка Адриатики” (Венеція) [1, с. 510]; *the Queen of the Adriatic* – “перлина Адриатики”, Венеція [1, с. 613].

4.2 Комоніми: *Gretna Green* – Гретна-Грин (назва села на кордоні з Шотландією, де закохані, які втекли, могли обвінчатися без представлення відповідних документів; звідси *Gretna-Green marriage; to run away with smb. to Gretna Green*) [1, с. 332]; *(Sir) Roger de Coverley* – заст. “Роджер” (назва англійського сільського танцю) [1, с. 639].

5. Гідроніми.

5.1 Потамоніми: *the Bard of Avon* – “бард Ейвона” [прізвисько Шекспіра, який народився та був похоронений в місті Страдфорд-он-Ейвон] [1, с. 65]; *(Sweet) Swan of Avon* – “лебідь з берегів Ейвона” [так назвав Шекспіра Бен Джонсон] [1, с. 738]; *Father Thames* – старушка Темза (прізвисько річки Темзи) [1, с. 265] (в російській мові ми можемо зустріти гарний еквівалент: *Матушка-Волга*); *set the Thames / world on fire* – жарт. зробити щось незвичайне, російською – из ряда вон выходящее. Також в російській мові є гарна відповідна приказка: *Достать луну с неба*,

але ця приказка має негативне забарвлення. [1, с. 279]; *the Big Muddy* – амер. “велика грязноводна” (прізвисько річки Міссурі) [1, с. 521]; *shoot Niagara* – амер. розпочинати ризиковану справу, зважуватися на відчайдушний крок [смільчаки неодноразово намагалися переплисти Ніагарський водоспад] [1, с. 533]; *all's quiet along /on the Potomac* – амер. “на Потوماку все спокійно”, все спокійно, немає підстав для тривоги [вираз часто вживався в зведеннях військового міністерства під час громадянської війни в США (1861–1865 pp.); Потомак – річка, що протікає через штати Західна Віргінія, Мериленд та Віргінія] [1, с. 598] (в російській мові є еквівалент: *На Шипке все спокійно*, коли відбувається заміщення германського потамоніма *Потомак* слов'янським оронімом *Шипка*); *cross / pass the Rubicon* – перейти Рубікон, зважитися на будь-який безповоротний крок, переступити, перейти будь-який важливий рубіж [в 49 р. до н.е. Юлій Цезарь, всупереч забороні Римського сенату, перейшов з військом Рубікон – річку, яка слугувала кордоном між Італією та Цизальпінською Галлією, – і розпочав громадянську війну] [1, с. 646].

5.3 Океанонім: *try to sweep back the Atlantic with a broom* – жарт. “спробувати вимести мітлою Атлантичний океан”, намагатися зробити неможливе [1, с. 52].

У значенні топоніма виділяють три плани: дотопонімічне, топонімічне та посттопонімічне. Дотопонімічне значення, крім вказівки на об'єкт, включає ще й відомості про нього, його характеристику. У топонімічному значенні закодовані відомості про розмір об'єкта (місто чи містечко), його розташування, природні особливості географічного об'єкта, рельєфні дані, енциклопедичні відомості [5, с. 11]. Посттопонімічне (відтопонімічне) значення – це ті конотації, якими “обростає” топонім у національній свідомості. Воно вказує на пряму залежність топонімічної одиниці від значення мотивуючої одиниці та перебуває з нею у семантичних відношеннях твірного та мотивованого слів [2, с. 4]. Особливість посттопонімічного значення полягає у тому, що воно може бути загальновідомим або, навпаки, власне індивідуальним. Індивідуальність посттопонімічного значення проявляється у тому, що кожний носій мови може мати свою власну інформацію про позначуваний об'єкт.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в глибшому дослідженні питання трьох планів значення топонімів у складі фразеологічних одиниць.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Кунин А. В. Англо-русский фразеологический словарь / Кунин Александр Владимирович / Лит. ред. М. Д. Литвинова. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. Рус. яз., 1984 – 944 с.
2. Марченко Н. В. Північнонімецькі топоніми слов'янського походження: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Н. В. Марченко / Київськ. нац. ун-т. ім. Т. Г. Шевченка – К, 2005. – 19 с.
3. Мюллер В. К. Англо-русский словарь / Мюллер Владимир Карлович / 53 000 слов. Изд. 17-е, испр. и доп. М., Русский язык, 1978. – 888 с.
4. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии / [сост. Наталья Владимировна Подольская.]. – М.: Наука, 1988. – 189 с.
5. Усова О. О. Ономастикон художніх творів Миколи Хвильового: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / О. О. Усова / Донецьк. нац. ун-т. – Донецьк, 2006. – 18 с.
6. Norberg-Shulz Chr. Existence. Space. Architecture. London, 1971. – 292 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олена Арделян – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики германських мов Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: актуальні проблеми дослідження фразеології та ономастики.